

Skript

HISTORISCH TIJDSCHRIFT

Column: Geschiedenis als vak

Auteur: Tymen Peverelli

Verschenen in Skript Historisch Tijdschrift, jaargang 40.4, pp. 297-299.

© 2018 Stichting Skript Historisch Tijdschrift, Amsterdam

p-ISSN: 0165-7518

e-ISSN: 3051-2506

Skript Historisch Tijdschrift is een onafhankelijk wetenschappelijk blad dat viermaal per jaar verschijnt. De redactie, bestaande uit studenten en pas afgestudeerden, wil bijdragen aan actuele historische debatten, en biedt getalenteerde studenten de kans om hun werk aan een breder publiek te presenteren.

COLUMN

Geschiedenis als vak

Tymen Peverelli

Het romantische beeld van de visionaire, solistische wetenschapper die ergens in een leeg zolderkamertje tot baanbrekende inzichten komt, is hardnekkig. Films als *Good Will Hunting* (1997) en *The Imitation Game* (2014) tonen excentrieke en onbegrepen genieën die hun tijd ver vooruit zijn met bepaalde ideeën en ontdekkingen. Dat sociologen en historici dit positivistische wetenschapsbeeld de afgelopen decennia flink ter discussie hebben gesteld, heeft niet kunnen voorkomen dat de academische wereld de meeste erkenning geeft aan briljante enkelingen. Wetenschappelijke prijzen en beurzen worden bijvoorbeeld meestal toegekend aan individuen. Oud-KNAW-voorzitter Robbert Dijkgraaf waarschuwde recent nog voor de groeiende ongelijkheid tussen onderzoekers die dit meritocratische stelsel in de hand werkt. Bovendien denk ik dat dit wetenschapsbeeld niet overeenstemt met de praktijk.

Het dagdagelijkse werk van een historicus is vaak grilliger en banaler dan die traditionele denkbeelden over de wetenschap doen vermoeden. Geschiedenis is uiteindelijk een creatief vak dat veel uren oefening vergt achter computerschermen en voor archiefdozen. In een film kan eindeloos archiefonderzoek makkelijk worden samengevat in een leuke montage, maar bijvoorbeeld voor promovendi, net student-af, kan het structuren en afbakenen van het vierjarige project soms moeilijk zijn. Natuurlijk geeft de onderzoeks- en onderwijspraktijk ook heel veel plezier aan diegene die het mag uitvoeren. Het is – voor iemand, zoals ik, die dat leuk vindt – een geweldig voorrecht om je, in samenwerking met collega's, zo lang te kunnen verdiepen in een onderwerp. Maar de meeste dagen hebben we 'gewoon' een eenentwintigste-eeuwse baan met alle sleur en inspanning die daarbij komen kijken.

Bovendien hangt het werk van een historicus voor een groot deel aan elkaar van toevalligheden. Inspiratie komt, denk ik, niet tot ons via de tussenkomst van een hogere macht of enkel dankzij genetische aanleg, maar is vooral het resultaat van een gelukkige samenloop van omstandigheden. Dat je in een archief die ene bron tegenkomt die je onderzoek in een andere richting stuurt, heb je niet compleet zelf in de hand. Nu wil ik niets

afdoen aan de mogelijkheid van het gevoel om, zoals onder andere Johan Huizinga beweerde, een authentieke relatie met het verleden te hebben. Ik wil enkel zeggen dat inspiratie zich kan voordoen op onverwachte plekken.

Dat ik mijn promotieonderzoek besteed aan de culturele geschiedenis van het nationalisme, is bijvoorbeeld het gevolg van een prachtig toeval. Jaren geleden stond ik op een lome zondagmiddag voor een boekenkast in de kamer van mijn vriendin. Mijn ogen vielen op een boekje over nationalismetheorieën. Het was rond dezelfde tijd dat de opiniepagina's van de kranten werden beheerst door de verhitte debatten over Máxima's uitspraken over de Nederlandse identiteit en het ingewikkelde project van het Nationaal Historisch Museum. (Nu, tien jaar later, zitten we met een minister die beweert dat multiculturele samenlevingen gedoemd zijn te mislukken.) Dat toevallige samengaan van het moment en de maatschappelijke context maakte dat ik door het nationalisme geïntrigeerd raakte en besloot om me de rest van mijn studie met dit onderwerp bezig te houden.

Om die toevallige vondsten wortel te kunnen laten schieten is het voor een student wel heel belangrijk om een veilige en stimulerende omgeving te hebben waar hij of zij dit soort inspiratie kan opdoen. Grote universiteiten hebben iets anoniems en engs. Je hoopt vurig dat je een bekende tegenkomt, wanneer je met honderden andere studenten voor het eerst het poortje van het Oudemanhuis doorloopt op weg naar een college. Het is daarom belangrijk een plaats te hebben voor gezelligheid en inspiratie. Voor mij was *Skript* zo'n plek. Daar heb ik geleerd samen te werken en heb ik mijn historische vakvaardigheden kunnen aanscherpen. Veel meer dan bij dat beeld van die romantische, solistische wetenschapper voel ik mij daarom thuis in een wat meer bescheiden en collectieve visie op de wetenschap.

Tymen Peverelli